

IV. OPNUNARGJALD

18

1. Hafi gjald samkvæmt gjaldskrá þessari eigi verið greitt, svo að til lokunar hafi komið fyrir veitu, skal taka gjald fyrir enduropnun 40 krónur.
2. Ef fundin eru óleyfileg eða of stór vör við skoðun, skal veitunni lokað tafarlaust, og verður hún ekki enduropnuð fyrr en notandinn hefur greitt 40 kr. gjald á skrifstofu rafveitunnar.

23. jan.

V. HEIMILD TIL HÆKKUNAR

Hreppsnefnd er heimilt að hækka eða lækka gjöld, sem ákveðin eru í gjaldskrá þessari, um allt að 10%, án sérstakrar staðfestingar ráðuneytisins, enda auglýsi hreppsnefndin breytinguna í Lögbirtingablaðinu áður en til hennar kemur.

Gjaldskrá þessi, sem hreppsnefnd Eyrarbakkahepps hefur samið og samþykkt og gerð er samkvæmt vatnalögum, nr. 15 20. júní 1923 og raforkulögum, nr. 12 2. apríl 1946, staðfestist hér með til að öðlast gildi þegar í stað, og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Jafnframt er úr gildi numin gjaldskrá fyrir rafveitu Eyrarbakka nr. 68 18. júní 1959.

Atvinnumálaráðuneytið, 23. janúar 1961.

Gunnar Thoroddsen.

Dorv. K. Þorsteinsson.

REGLUGERÐ

19

fyrir Austur-Húnavatnssýslu um fjallskil og fleira.

23. jan.

I. KAFLI

Um stjórn fjallskilamála.

1. gr.

Samkvæmt sveitarstjórnarlögum nr. 12 31. maí 1927, hefur sýslunefndin yfirstjórn allra fjallskilamála, en hreppsnefndir eða fjallskilastjórnir, kosnar af hreppsnefndum innan viðkomandi upprekstrarfélaga, annast alla stjórn og framkvæmd á þeim hver á sínu svæði. Þó mega ákvarðanir þessara aðila aldrei brjóta í bága við ákvæði þessarar reglugerðar og skal sýslunefnd og hreppsnefndir gæta þess, að farið sé í öllum atriðum eftir ákvæðum hennar.

2. gr.

Þessi eru upprekstrarfélög í Austur-Húnavatnssýslu:

1. Upprekstrarfélag Skagahrepps.
2. Upprekstrarfélag Höfðahrepps.
3. Upprekstrarfélag Vindhælis- og Engihlíðahrepps.
4. Upprekstrarfélag Bólstaðarhlíðahrepps.
5. Upprekstrarfélag Auðkúluheiðar.
6. Upprekstrarfélag Ás- og Sveinstaðahreppa.

- 19 Hvert upprekstrarfélag sér um leitir og önnur fjallskil innan sinna takmarka.
23. jan. Samningar milli hreppa eða upprekstrarfélaga skulu í fullu gildi, þó þeir fari að einhverju leyti í bága við þessa skipan, enda hafi þeir verið samþykktir af sýslunefndinni. Slíkum samningum má ekki breyta nema með samþykki sýslunefndar. Allir slíkir samningar skulu skráðir í sérstaka bók, er oddviti sýslunefndar geymir og sér um færslu á.

II. KAFLI

Um smölun og fjárgeymslu á vorum.

3. gr.

Allir þeir sem jörð hafa til ábúðar, eru skyldir að smala heimalönd sín á vorum eftir því, sem hreppsnefnd ákveður. Þar sem heimalönd eru viðáttumikil hálsa- og fjallalönd, er búast má við að margir eigi fjárvon á, mega hreppsnefndir skipa fyrir um, að nágrannar og aðrir, sem þar eigi fjárvon, hjálpi til við smölunina eftir því, sem hreppsnefnd þykir sanngjarnt vera, og má jafna slíkum kostnaði niður með fjallskilum.

Hreppsnefndir skulu hafa vald til að láta fara fram göngur á afrétti, ef þörf gerist. Skulu hreppsnefndir sjá um að fé sé rúið og lömb mörkuð, sbr. 5. gr., ef það er ekki hirt, þá leit er lokið.

Heimilt er hreppsnefnd að ákveða 5 kr. gjald fyrir rúning á kind, enda séu lömb mörkuð. Skulu eigendur greiða þennan kostnað, og er heimilt að selja ullina til greiðslu hans. Fjallskilastjórar, þar sem eigendur eiga heima, geta þó ákveðið að greiða slíkan kostnað af sjóði hlutaðeigandi upprekstrarfélags.

4. gr.

Verði einhver ber að því, að smala illa eða alls ekki heimaland sitt ákveðinn smölunardag, hefur fjallskilastjórn vald til að setja umsjónarmann við smölun hans eða láta framkvæma hana, hvort tveggja á hans kostnað.

5. gr.

Það sauðfé, sem sloppið hefur úr löndum eiganda, eða kemur fyrir svo fjarri eigendum, þegar rúning fer fram eða er afstaðin, að það getur ekki komið til skila í bæjarrekstrum, er finnandi skyldur að hirða ef unnt er. Skal hann rýja fé og marka ómörkuð lömb í votta viðurvist ef hægt er. Geri hann eiganda skil á ullinni og grein fyrir marki, kyni og öðrum einkennum á hverri kind, sem hann rýr eða markar. Fyrir ómak sitt ber finnanda borgun, samkvæmt 3. gr.

III. KAFLI

Um rekstur á afrétt.

6. gr.

Mönnum er skylt að reka sauðfé og stóðhross á afrétt og skal fjallskilastjórn sjá um, að það sé gert svo tímanlega að vorinu, sem árferði og aðrar kringumstæður leyfa.

Reka skal á miðjan afrétt, nema fjallskilastjórn hafi ákveðið annað. Séu víðlend heimalönd notuð til upprekstrar, skal reka þangað, sem búsmali sízt gengur, enda komi leyfi landeiganda til.

Þannig skal reka í gegnum heimalönd manna að sem minnstur bagi verði að og er fjallskilastjórn heimilt að ákveða hvaða leiðir skuli reka á afrétt. Aldrei má án leyfis eiganda reka annarra manna fénað á afrétt, nema víst sé að á afrétti eigi að

vera. Nú eru stóðhross ekki rekin á afrétt eftir skipun hreppsnefndar eða fjallskilastjórnar, skal þá láta reka þau á kostnað eiganda.

19
23. jan.

7. gr.

Hver, sem heimildarlaust rekur fénað, sem á afrétt á að fara í land annars manns til beitar um sumar, hvort heldur er heimaland eða afréttur, skal greiða hagatoll til landeiganda, kr. 30.00 fyrir hvert hross og kr. 5.00 fyrir hverja sauðkind.

Nú tekur einhver hross eða sauðfé í sameiginlegt upprekstrarland, af þeim, sem ekki er í því upprekstrarfélagi, og skal hann þá svara upprekstrarfélaginu sama hagatolli og fyrr segir, ef krafizt er.

8. gr.

Heimilt er landráðanda, sem verður fyrir ágangi af afréttarpeningi að sumrinu, að gera umkvörtun um það til hlutaðeigandi fjallskilastjórnar. Skal hún þá láta reka fénaðinn á afrétt.

Hafi hún ekki látið framkvæma rekstur þennan innan tveggja sólarhringa, hefur sá, sem fyrir áganginum verður, heimild til að reka fénaðinn á afrétt. Kostnaður við þessa rekstra greiðist að $\frac{1}{4}$ af landráðanda, en $\frac{3}{4}$ skulu teljast með sameiginlegum fjallskilakostnaði upprekstrarfélagsins. Láti ágangspoli framkvæma reksturinn, ákveður hreppsnefnd greiðslu fyrir hann. Þó getur ágangspoli skotið ágreiningi um þetta atriði til sýslunefndar til úrskurðar. Enginn má reka fénað þann, sem úr afrétt gengur, til sveitar eða á nágretta.

9. gr.

Eigi má ónáða fénað á afrétti og eigi heldur nema með leyfi hreppsnefndar taka þaðan fé eða hross, nema málnytupeningur sé, tamin hross eða söluhross.

IV. KAFLI Um fjallskil.

10. gr.

Fjallskilaskyldur er hver fjáreigandi og hver, sem á hross, sem skylt er að reka á afrétt. Skal hver leggja til fjallskila á þann hátt, er hreppsnefnd ákveður. Fjallskilastjórn metur allan fjallskilakostnað upprekstrarfélagsins til peningaverðs og jafnar honum á alla sauðfjár- og hrossaeigendur upprekstrarfélagsins. Skal þá jafnt gjald lagt á hvert hross og 6 geldkindur, og hverjar tvær ær með lömbum sem þrjár geldkindur. Þó skal hreppsnefndum austan Blöndu heimilt að fylgja fyrri ákvæðum, að jafnt gjald komi fyrir hvert hross og þrjár geldkindur. Skyldur er hver húsbóndi að inna af hendi fjallskil fyrir heimamenn sína og aðra, er eiga hjá honum fjallskilaskyldan fénað, gegn endurgjaldi frá fénaðareiganda.

11. gr.

Skyldur er hver maður að gera fjallskil í þeim hreppi sem hann á heimili í. Skal maður greiða full fjallskil í þeim hreppi sem fénaði er framfleytt í árlangt, þó hann eigi þar ekki lögheimili, enda er maðurinn þá ekki fjallskilaskyldur af þeim fénaði, þar sem hann á lögheimili.

Nú notar einhver til uppreksturs annan afrétt eða heimaland en þar, sem honum ber upprekstur, skal hann þá gera þar fjallskil að hálfu, móts við fjallskil annarra í því upprekstrarfélagi. Auk þess skal hann eftir sömu reglu vera fjallskilaskyldur í því upprekstrarfélagi, þar sem hann er búsettur. Ef eitthvert upprekstrarfélag eða einhver maður á og notar afréttarland, sem öðru upprekstrarfélagi ber að leita, skal það eða hann gera þar full fjallskil eftir fénaðarfjölda þeim, er rekinn er á af-

19 réttarlandið samkvæmt sömu reglum og fénaðareigendur upprekstrarfélags þess, 23. jan. er leita ber. Þó hafa hlutaðeigandi upprekstrarfélög heimild til að gera um þetta sérstaka samninga. Sá, sem notar land utan upprekstrarfélags síns, skal hafa tilkynnt það hreppsnefnd í þeim hreppi, sem hann á heima í, áður en 12 vikur eru af sumri. Í tilkynningu þessari sé fénaður greinilega sundurliðaður.

12. gr.

Þar, sem tveir eða fleiri hreppar nota sama afrétt, skulu hlutaðeigandi hreppsnefndir eða fjallskilastjórn eiga fund með sér eigi síðar en í 17. viku sumars til að semja um, hvernig fjallgöngum skulu haga. Oddviti í þeim hreppi, þar sem skilarétt stendur, kveður til þessa fundar. Skal þá hver hreppsnefnd leggja fram skýrslu um tölu fjár og stóðhrossa í hreppnum að vorinu, staðfesta af hreppstjóra, og fer eftir því hvernig fjallskilin skiptast milli hreppa.

13. gr.

Nú eiga nokkrir fénaðareigendur að gera fjallskil í öðrum hreppi en þeim, er þeir eru búsettir í, skal þá hreppstjóri, þar sem þeir eru búsettir, senda hreppsnefnd, sem hlut á að máli, skýrslu um fénaðareign manna eftir vorframtali, áður en 14 vikur eru af sumri.

14. gr.

Fjallgöngur skulu hvert haust þrennar. Skal þá smala til réttar viðlend heimalönd, er afréttarfénaður gengur í að jafnaði. Þriðju göngum skal lokið fyrir fjárskiladag. Fjallskilastjórnnum er heimilt að láta fara fram eftirleitir á afréttarlönd og fjalllönd.

15. gr.

Allri skylduvinnu og öðrum kostnaði við fjallskil skal hreppsnefnd (fjallskilastjórn) jafna niður á fénaðareigendur í tæka tíð. Aðfinningar við niðurrjöfnunina skal bera fram skriflega fyrir oddvita hreppsnefndar fyrir 20. okt. Náist ekki samkomulag, getur aðili skotið máli sínu til sýslunefndar.

Upprekstrarfélögin skulu hafa sérstakan fjallskilasjóð og renni í hann allar tekjur og úr honum greiðast öll gjöld, sem af fjallskilum stafa, og lög ákveða Reikningar sjóðanna skulu fylgja sveitarsjóðsreikningum til endurskoðunar og úrskurðar.

16. gr.

Fjallskilastjórn eða þar til kjörinn maður, er nefnist fjallskilastjóri, kveður hreppsbúa með gangnaboði til fjallskila nægum tíma áður en fjallgöngur byrja. Í gangnaboðinu skal nákvæmlega taka það fram, er hverjum ber að leggja til fjallskila það haust. Ef einhver vanrækir að gera fjallskil, sem honum ber, skal hann borga þau eins og kostar að inna þau af hendi. Auk þess varðar slíkt sektum, sem hækka, ef brotin eru ítrekuð.

17. gr.

Fjallskilastjórnir skulu skipa einn duglegan gangnastjóra fyrir hvern gangnaflokk. Gangnastjórinn skal skipa fyrir um tilhögun gangna og hafa alla stjórn á þeim. Skal hann sjá um að fjársöfnin séu rekin með reglu til réttar og kveðja menn til að gæta safnsins þar til fénaður er kominn í náttþaga eða vökumenn hafa tekið við honum. Hver gangnamaður er skyldur að hlýða gangnastjóra sínum. Öll óhlýðni við skipunum hans varða sektum. Gangnastjóra skal greiða sanngjarna þóknun fyrir gangnastjórnina.

18. gr.

Gangnastjóri skal sjá um, að áminna gangnamenn um, að fara svo vel sem unnt er með fé og hross í göngunum. Ef kindur koma fyrir, sem ekki verður komið lifandi

til rétta, skal slátra þeim og taka úr þeim innyfli, en flytja þær að öðru leyti til réttar. Ef hross einhverra orsaka vegna ekki geta gengið til réttar eða ef hross drepst í göngunum, þá skal fjallskilastjórn tilkynnt það, þegar komið er til byggða. Lætur hún þá sækja það og flytja til réttar. Sama ákvæði gildir um kindur, er farast í göngum og gangnamenn geta ekki flutt til réttar. 19
23. jan.

19. gr.

Nú hafa fjáreigendur ráð á fleiri mönnum, hefur þá hreppsnefnd eða fjallskilastjórn vald til að kveðja til gangna þann sem hæfastur er, svo og til hvers annars starfa, er þarf til góðra fjallskila. Ef einhver sendir mann í göngur, sem sannað er með vottorðum tveggja manna, að reynzt hafi óhæfur eða ófullnægjandi gangnamaður, þá er hann skyldur að borga gangnaskilin að nokkru eða öllu leyti. — Sama gildir um önnur fjallskil.

20. gr.

Ef fjáreigandi hefur engan færan mann til fjallskila og getur eigi útvegað hann, skal hann tilkynna það hreppsnefnd skriflega eða fjallskilastjóra 6 dögum áður en skilin eiga að vinnast, en þessir aðilar útvega mann eða annað, sem vantar, svo sem hesta eða fæði, og borgar þá fjáreigandi sektarlaust allan þann kostnað, sem af fjallskilunum leiðir án tillits til mats á þeim.

21. gr.

Fjallskilastjórnir skulu sjá um að koma upp hentugum skýlum fyrir gangnamenn á afréttum, þar sem þess er þörf og skal kostnaður sá, er leiðir af þessu, greiðast af sveitarsjóðum eða fjallskilasjóðum.

V. KAFLI

Um hreinsun heimalanda á haustum.

22. gr.

Hver búandi eða landráðandi er skyldur að hreinsa land sitt á haustum svo oft, sem hreppsnefnd fyrirskipar, þótt hann eigi þar ekki fjárvon sjálfur og gilda um það fyrirmæli 3. greinar.

23. gr.

Fjallskilastjórn skal skipa fyrir um reglulegar smalanir heimalanda jafnframt hverjum fjallgöngum. Þar sem víðlend heimalönd liggja að afrétti, skulu smalanir þessar fara fram undir umsjón manns, sem hún skipar, með samlögum búenda eftir því, sem bezt hagar á hverjum stað og með samtökum við næstu sveitir þar sem það á við. Allan óskilafénað, sem kemur fyrir, skal fara með samkvæmt ákvæðum fjallskilastjórnar.

24. gr.

Hreppsnefnd skal sjá um, að eftir réttir á haustum séu öll heimalönd rækilega smöluð, svo oft er hún telur nauðsynlegt og að rekstrar gangi þá eftir töfludrætti bæ frá bæ eftir þeim rekstrarleiðum, er hún ákveður. Að öðru leyti eru menn skyldir að láta fé ganga í bæjarrekstrum eftir því, sem hreppsnefnd ákveður.

25. gr.

Ef enginn rekstrarfær maður er heima, er rekstur kemur á bæ, skal rekstrarmaður skilja úr fé það, er eftir á að verða, en reki svo reksturinn áfram til næsta rekstrarfærs manns. En skylt er þeim, er við rekstri skyldi taka, að greiða rekstrar-manni þóknun eftir mati hreppsnefndar.

VI. KAFLI

Um réttun sauðfjár og hrossa.

26. gr.

Skilaréttir eru:

1. Hofsrétt.
2. Spákonufellsrétt.
3. Skrapatungurétt.
4. Hlíðarrétt.
5. Stafnsrétt.
6. Auðkúlurétt.
7. Vatnsdalsrétt.

Aukaréttir eru:

1. Tjarnarrétt.
2. Vindhælisrétt.
3. Kirkjuskarðsrétt.
4. Beinakeldurétt.
5. Hagarétt.
6. Þóormstungurétt.

Jafnframt fjallgöngum og leitum skulu aðalréttardagar vera sem hér er ákveðið: Í upprekstrarfélögum Skaga-, Höfða- og Vindhælis- og Engihlíðarhreppa sé fyrri rétt mánudag og þriðjudag í 22. viku sumars. Síðari rétt sé þar föstudag og laugardag í 23. viku sumars.

Hlíðarrétt fyrri sé mánudag í 22. viku sumars.

Hlíðarrétt síðari miðvikudag í 23. viku sumars.

Í Stafnsrétt skulu hross réttuð miðvikudag í 22. viku sumars.

Fyrri Stafnsrétt sé fimmtudag í 23. viku sumars.

Síðari Stafnsrétt miðvikudag í 23. viku sumars.

Fyrstu fjárréttir í Auðkúlu- og Vatnsdalsréttum séu 19. sept.

Stóð sé réttað í sömu réttum 1. okt. Heimilt er einnig að hafa síðari fjárrétt sama dag. Ella skal síðari fjárréttardagur vera þar 4. okt. Heimilt er fjallskilastjórn- um að ákveða smalanir á tilteknum svæðum fyrir venjulegar leitir ef þurfa þykir og rétta það fé í viðkomandi réttum. Úr slíkum réttum skal úrtíningi komið í góðan haga til næstu réttar. Á afréttum vestan Blöndu skulu þriðju göngur fara fram samtímis og vera lokið 10. október. Heimilt er að nota flugvélar sem hjálpartæki.

Austan Blöndu skal fjárskiladagurinn vera fyrsti þriðjudagur eftir 10. okt. Vestan Blöndu sé fjárskiladagurinn 12. okt.

27. gr.

Stjórnir fjallskilafélaganna ákveða hver á sínu svæði hver lönd smala skuli til hverrar réttar. Rísi ágreiningur út af þessu, sker sýslunefnd úr.

28. gr.

Fénaðareigendur eru skyldir til, hver að sínum hluta, að kosta byggingu rétta (almennings og dilka) og viðhald þeirra eftir því, sem hlutaðeigandi hreppsnefndir eða hreppsnefnd ákveða með samþykki lögsmæts sveitarfundar.

Nú koma aðilar sér ekki saman um hvernig kostnaði við réttarbyggingu skal jafna niður, sker þá sýslunefnd úr.

Við hverja skilarétt skal byggður ómerkingadilkur og sérstakur dilkur fyrir sjúkt fé. Enn fremur skulu byggðir nægilega margir dilkar fyrir fé úr öðrum hrepp- um og mega fjallskilastjórnir taka gjald fyrir afnot dilkanna. Við hverja skilarétt er hlutaðeigandi fjallskilastjórn heimilt að byggja sérstaka hrossarétt. Heimilt er að jafna niður hæfilegu gjaldi á hverja fjallskilaskylda einingu, auk venjulegra fjallskila, er leggist í sjóð til byggingar og viðhalds rétta og afréttagirðinga, að því leyti, er sveitarsjóður greiðir ekki þann kostnað.

29. gr.

Hreppsnefndir eru skyldar til að fela sérstökum manni eftirlit með viðhaldi rétta, dilka og náttuga. Skal hann sjá um að rétt, dilkar og náttugar séu í góðu lagi, þegar þarf að nota þá. Skal hann í samráði við fjallskilastjórnina sjá um viðhald réttanna. Á hverju vori skal eftirlitsmaður athuga rétt og dilka. Virðist honum dilkar ekki í viðunandi ástandi, skal hann tafarlaust tilkynna það hlutaðeiganda, eða ekki síðar en 1. júní ár hvert og skýra um leið frá, hvað hann telji nauðsynlegt að gera, enda séu allar slíkar endurbætur framkvæmdar í samráði við hann. Nú vanrækir einhver eða einhverjir slíka viðgerð eða gerir hana svo illa að umsjónarmaður telur hana ekki viðunandi, þá má hann láta framkvæma verkið á kostnað dilkeiganda eða dilkfélags og eru gjöld fyrir slík verk lögtakskræf.

19

23. jan.

30. gr.

Hreppsnefndir skulu skipa duglegan réttarstjóra við hverja rétt og má réttarstjórnin teljast með gangnaskilum. Réttarstjóri skal vera kominn til réttar í tæka tíð hvern réttardag. Skipar hann fyrir hvernig fjárrætti skal hagað og heldur mönnum til starfs. Hann bannar stranglega alla óreglu, er veldur töf við réttarstörfin. Sýni nokkur í réttinni óhlýðni gegn skipunum hans, varðar það sektum. Vanræki einhver réttarstörfin skal réttarstjóri ráða mann til starfans á hans kostnað.

31. gr.

Réttarstjóri skal skipa áreiðanlega menn til að rannsaka fé utansveitarmanna áður en það er rekið frá réttinni.

Hreppsnefnd eða fjallskilastjórn skal skipa einn eða fleiri menn frá hverju dilksfélagi til að vera réttarstjóra til aðstoðar við töfludrátt og yfirleitt við réttarstörfin.

32. gr.

Réttarstjóri skal láta taka allar sjúkar kindur úr safninu eða réttinni strax og þeirra verður vart og einangra þær. Hann skal og annast um að ómörkuð lömb séu hirt í réttinni og dregin í dilk sér, svo eigendum gefist kostur á að láta lambamæður helga sér þau.

Enginn má helga sér marklausa kind af fjárbragði.

Að afloknum réttarstörfum afhendir réttarstjóri hreppsstjóra alla ómerkinga til ráðstöfunar, sem ekki hafa fundið mæður. Frá aukaréttum gangi ómerkingar til aðalréttar með öðrum úrtíningi. Réttarstjóri kveður menn til að skoða úrtíning vandlega eftir markaskrá í fyrstu sem síðari réttum og mega þeir ekki yfirgefa þann starfa fyrir en lokið er, nema með leyfi réttarstjóra. Allir fjáreigendur skulu gæta þess, að fé þeirra verði ekki eftir í úrtíningi. Á meðan varnir gegn sauðfjár-sjúkdómum haldast, skulu ákvæði sauðfjár-sjúkdómanefndar gilda um meðferð ómerkinga og óskilafjár.

33. gr.

Frá hverri aukarétt skulu kvaddir menn til að reka úrtíning tafarlaust til skilarettar, svo að hann sé þangað kominn áður en sundurdrætti er lokið.

34. gr.

Í réttum má enginn marka fénað, án þess hann jafnframt skýri réttarstjóra frá, hverja heimild hann hafi til mörkunarinnar. Réttarstjóri skal samstundis rita hjá sér mark skepnunnar, ef hún er áður mörkuð, og nafn eiganda þess marks, ef þekktist, og afhenda skýrsluna hreppstjóra.

19

23. jan.

VII. KAFLI

Um hirðing fjár og hrossa í utanhreppsréttum.

35. gr.

Hreppsnefnd eða fjallskilastjórn skal skipa hæfa menn til að fara í réttir, á fjárskil og vera við úrtíningssölu annarra sveita, þar sem helzt eru fénaðarsamgöngur, til að hirða þar fé og hross fyrir sveitunga sína. Hafi sá, sem gert er að skyldu að leggja til téðra starfa, engan hæfan mann til að inna þau af höndum, hefur hreppsnefnd eða fjallskilastjórn vald til að kveðja til þess hvern þann, er hæfastur er í hreppnum annað hvort í mannaskiptum eða gegn fullu endurgjaldi frá þeim, er skilin átti að vinna. Reynist sá, sem sendur er til að hirða fénað utanhrepps, ónýtur eða ófullnægjandi til þessa starfa, gilda um hann ákvæði 19. gr. um ófullkominn gangnamann.

36. gr.

Sá maður, sem sendur er til að hirða fénað í réttum, á fjárskilum og á öðrum samrekstrardögum annarra sveita, má ekki fara þaðan fyrir en húið er að skoða úrtíning vandlega eftir markaskrá. Sannist það, að hann láti verða eftir fé eða hross sveitunga sinna, sem er með glöggu, skrásettu marki, varðar það sektum og skaðabótum, nema málsbætur séu.

Hreppsnefnd ákveður hvert reka skuli fénað þenna og hvernig haga skuli skilum á honum.

VIII. KAFLI

Um smölun og hirðing og réttun hrossa.

37. gr.

Í síðari göngum á haustum skal, ásamt fé, smala stóðhrossum af afréttum og heimalöndum og rétta þau í síðari rétt.

Til Stafnsréttar skal þó smala hrossum í fyrri göngum og skulu þau hross, sem ekki eru hirt, seld að aflokinni stóðréttuninni og þá farið með þau sem óskilafénað í seinni rétt, sbr. 39. gr. Auk þess skal fara fram almenn smölun á hrossum 20. okt. og fyrsta þriðjudag í mánuðinum desember og febrúar, en sé sá dagur helgur eða veður banni, skal smala næsta færan dag. Skal þá í hverjum hreppi fara fram sundurdráttur á öllum hrossum sem koma fyrir, á þeim stöðum, sem hreppsnefnd ákveður. Þau hross, sem ekki þekkjast og enginn hirðir, skal fara með sem óskilafénað í seinni rétt, sbr. 39. gr.

Takist sala ekki og telji 2 menn, tilkvaddir af hreppstjóra, hross ekki fóðurtækt, má selja það án innlausnarfrests.

Ella ber hreppsnefnd að annast geymslu og fóðrun slíkra hrossa næstu 8 vikur gegn fullu endurgjaldi frá eiganda. Eftir þann tíma má selja þau án innlausnarfrests. Hreppsnefndir skulu sjá um, að almennar göngur fari fram í öllum heimalöndum hreppanna, hina ákveðnu hrossasmölnundaga.

38. gr.

Stóðhross skulu dregin í sundur í aukaréttum og skilaréttum, skal úrtíningur sá, er verður í aukaréttum, rekinn tafarlaust til skilaréttar. Meðan á réttum stendur, skal réttarstjóri gæta þess, að hryssum gefist kostur á að helga sér folöld og skal hann kappkosta, að haga allri meðferð á hrossunum þannig, að ekki hljótist slys af.

IX. KAFLI
Um meðferð óskilafénaðar.

19
23. jan.

39. gr.

Eftir að töfludrætti er lokið skal úrtíningshross afhenda til sölu þegar í stað hreppstjóra í þeim hreppi, þar sem skilarétt stendur. Skal hreppstjóri skrásetja mark, lit, aldur og auðkenni hverrar skepnu, sem seld er, eftir lýsingu tveggja mark-glöggra manna, er hreppsnefnd hefur þar til kosið, svo rétt og ákveðið sem framast má verða. Ef marklýsingamenn greinir á, sker hreppstjóri úr ágreiningnum. Marklýsingamenn fá hæfilega þóknun fyrir starf sitt eftir mati hreppsnefndar. Enginn, sem ekki er öðrum háður, getur skorazt undan þeim starfa nema hann hafi forföll. Við sölu hrossa sé 10 vikna innlausnarfrestur eftir söludag, nema ómarkaðra folalda, þá sé fresturinn aðeins 4 sólarhringar. Hrútar, sem að álitu hreppstjóra, marklýsenda og sauðfjárræktarráðunauta, eru hæfir til kynbóta, svo og forustufé, skal tekið í örugga vörzlu í 3 vikur. Fé þetta skal auglýsa innan fjárskiptasvæðisins og ef enginn eigandi finnst þar, skal ráðstafa því til slátrunar eins og öðru óskilafé.

Skepnur þær, sem seldar eru með innlausnarfresti, eru í vöktun kaupanda, en ekki í ábyrgð hans fyrr en að innlausnarfestinum liðnum. Borgun fyrir geymslu og haga þessa fénaðar, ber eiganda að greiða ef innleystur er. Þó ekki yfir 1 kr. fyrir hvert hross um sólarhringinn. Hreppsnefndir annast innheimtu á verði alls óskilafénaðar, sem fargað er, og gera skilagrein fyrir því, sem fylgi sveitarreikningnum.

40. gr.

Þær óskilakindur, sem koma fyrir eftir fjárskiladag, skal hreppsnefnd sjá um að eigendum gefist kostur á að hirða, séu þeir í næstu hreppum, annars skal ráðstafa þeim sem öðru óskilafé. Finnist óskilafé í fé manna eftir að fé er almennt tekið til hýsingar, skal eiganda kindarinnar gert aðvart um að vitja hennar, sé hann í næstu hreppum innan sama fjárskiptasvæðis.

41. gr.

Komi óskilahross fyrir eftir smölun í febrúar, skal landráðandi gera hreppsnefnd tafarlaust aðvart er hrossin finnst. Lætur hún síðan skoða mörk þeirra og skrifa upp lýsingu á þeim. Ef þörf gerist, sendir hún lýsingarnar til allra hreppsnefnda hér í sýslu og næstliggjandi hreppa utan sýslu og auglýsir um leið, að uppboð á hrossunum fari fram eftir hálfan mánuð. Skal landráðanda skylt að annast hrossin til söludags án endurgjalds nema hann þurfi að taka þau á gjöf, þá gegn hæfilegri borgun fyrir fóður. Þetta gildir þó ekki ef landráðandi getur sannað, að hrossin hafi ekki verið í landi hans við febrúarsmölun. Tekur hreppsfélagið þá við skyldum landráðanda, nema sannað verði, að þau hafi verið í annars manns landi, sem þá ber kostnaðinn.

Takist sala ekki, fer um hrossin eins og segir í 37. gr., næst síðustu málsgrein. Þegar óskilafénaður er seldur með innlausnarfresti, skal hreppsnefnd, eigi síðar en með næstu pósthferð á eftir, senda nákvæma lýsingu til allra hreppsnefnda innan sýslu og næstliggjandi hreppa utan sýslu. Skulu hreppsnefndir strax nákvæmlega yfirfara lýsingar þessar og láta hreppsþúa sína vita ef líkur eru til, að þeir eigi nokkuð af hinum seldu skepnum. Hross skal þó einnig auglýsa í útvarpi og tilgreina kyn, mark, aldur, lit og önnur auðkenni, ásamt innlausnarfresti.

42. gr.

Fyrir lok hvers árs skal hreppsnefnd senda manni, sem er kosinn af sýslunefnd, greinilega lýsingu á öllum óskilafénaði, er fargað hefur verið í hreppnum og eigendum

19 hafa ekki helgað sér. Hinn kosni maður sendir endurrit af lýsingum þessum til birt-
23. jan. ingar í Lögbirtingablaðinu. Í ómakslaun og prentunarkostnað greiðist hæfilegt gjald.

43. gr.

Af andvirði óskilafénaðar greiðist:

1. gæzlukostnaður,
2. sölukostnaður (sölulaun og vottalaun),
3. auglýsingakostnaður,
4. fundarlaun eða björgunarlaun.

Að öðru leyti greiðist andvirði fénaðarins til eiganda, ef þeir innan september-
loka næst á eftir sanna eignarrétt sinn. Annars fellur verðið í sveitarsjóð eða sveitar-
sjóði innan upprekstrarfélagsins, að tiltölu við sameiginlegan fjallskilakostnað.

X. KAFLI

Um eftirleitir einstakra manna.

44. gr.

Þegar hinum fyrirskipuðu fjárleitum er lokið, skal einstökum mönnum heimilt
með samþykki hreppsnefndar í þeim hreppi, er næst liggur afrétti, að gera eftir-
leitir á afréttarlöndum upprekstrarfélagsins. Borgun fyrir þessar leitir fer eftir samn-
ingi og greiðist af fjallskilasjóðum upprekstrarfélagsins að tiltölu eftir sameigin-
legum fjallskilakostnaði.

Finnist hross eða sauðfé óheimt á afréttum eftir að eftirleitir hafa farið fram,
skulu fjallskilasjóðir upprekstrarfélagsins greiða sanngjörn björgunarlaun fyrir
skepnur þessar eftir mati fjallskilastjórnar. — Björgunarlaun þess fjár sem næst úr
ógöngum á hvaða tíma árs sem er, ákveðst og greiðist af sömu aðilum.

XI. KAFLI

Um fjármörk og hrossamörk.

45. gr.

Fé skal draga eftir mörkum. Það er skylda hvers fjáreiganda að hafa glögg
mark á öllu sínu fé og sýslu- og hreppsbrennimörk á öllu hyrndu fé. Sýslunefndin
skal svo oft sem þurfa þykir, og að minnsta kosti 5. hvert ár, láta prenta markaskrá
fyrir alla sýsluna. Skal sérhver markeigandi koma marki sínu í hana og borga
fyrir það eftir því, sem sýslunefnd ákveður, en hvert heimili skal fá ókeypis eitt
eintak af markaskránni. Mark helgar markeiganda kind, sem markið ber, nema
full sönnun komi fyrir að annar eigi.

Kind, sem ekki ber rétt mark manns, er heimildarlaust að draga sér þótt lítið
vanti á fullt mark.

Ef kind hefur eyrnamark eins manns en hornamark eða brennimark annars,
þá skal sá talinn eigandi, sem á hornamarkið eða brennimarkið, og skal hann þá,
ef eigandi eyrnamarksins krefst, gera grein fyrir hvernig hann hafi eignast kindina.
Kind, sem hefur eyrnamark eins manns, hornamark annars og brennimark hins
þriðja, skal talin eign þess sem brennimarkið á, þó geta eigendur hinna markanna
krafizt þess, að hann geri grein fyrir, hvernig hann hefur eignast kindina. Nú er kind
ómörkuð eða með óglöggu marki og vill einhver eigna sér hana af líkum, þá skal
hann skýra hlutaðeigandi hreppstjóra frá. Hreppstjóri kveður þá til fjóra skynsama
og óvilhalla menn, er skulu, ásamt honum, skoða kindina og meta líkur þær og
ástæður, er hann hefur til síns máls.

Ef þeir þá allir í einu hljóði kveða upp þann úrskurð, að það séu miklu meiri líkur að hlutaðeigandi eigi kindina, heldur en hann eigi hana ekki, þá má hann hirða hana sem sína eign, ella telst hún sem óskilakind. **19** 23. jan.

Þessi ákvæði ná ekki til ómerkinga sem ær helga sér.

Rétt er að forustufé, sem á afrétt gengur, hafi bjöllu eða bjöllumeng í horni.

Hross skulu eins og fé hafa glöggt markeinkenni, er skráð sé í markskrá sýslunnar. Komi hross fyrir með óglöggu marki eða skemmdum eyrum, sem einhver vill helga sér, þá gilda um það sömu reglur og fyrir er mælt í grein þessari um sauðfé með óglöggu marki.

46. gr.

Enginn má taka upp mark, er líkist svo mörkum, sem eru í markskrá sýslunnar eða nærliggjandi sýslna, að ætla megi, að valdi misdrætti. Særingarmörk mikil má ekki upp taka né heldur þau mörk, sem vandkvæði er á að marka svo glöggt sé. Fleiri en tvær undirbenjar má ekki hafa sama megin á eyra.

47. gr.

Oddviti sýslunefndar skal, með samþykki sýslunefndar, ráða mann til að annast undirbúning að prentun markaskrár fyrir sýsluna, og kallast hann markavörður.

Skal hann gæta þess, að ekki séu tekin upp ný mörk, sem notuð eru í héruðum, sem búast má við samgöngum við.

Nú vill maður taka upp nýtt mark milli þess, sem ný markaskrá er prentuð, og skal hann þá snúa sér til markavarðar og fá samþykki hans til að taka upp markið.

Markavörður tilkynni síðan hreppstjórum í nærliggjandi hreppum markið og auglýsi það í Lögbirtingablaði.

Enginn má nota mark nema það sé prentað í markaskrá sýslunnar eða tilkynnt af markaverði. Markavörður skal fá þóknun fyrir starf sitt eftir samningi af tekjum þeim, er til falla við prentun markaskrár.

Þeir sem taka upp ný mörk milli þess, sem markaskrá er prentuð, skulu greiða kostnað við tilkynningu þess.

Sama gildir um mörk þeirra, sem flytjast inn í sýsluna, milli þess er markaskrá er prentuð, og ný mörk.

48. gr.

Brennimörk hreppanna eru:

1. Vindhælishreppur		H 1	6. Svinavatnshreppur		H 4
2. Höfðahreppur		H 1 a	7. Torfalækjarhreppur		H 5
3. Skagahreppur		H 1 b	8. Blönduóshreppur		Blós
4. Engihlíðarhreppur		H 2	9. Sveinsstaðahreppur		H 6
5. Bólstaðarhlíðarhreppur		H 3	10. Áshreppur		H 7

XII. KAFLI

Um eftirlit og rekstur slátrunar- og sölufénaðar.

49. gr.

Eftirlit skal hafa með sölu sauðfjár og hrossa eins og hér segir:

Þegar sauðfé er keypt á mörkuðum, skal hreppstjóri í þeim hreppum, þar sem markaðir eru haldnir, sjá um að gætinn og markglöggur maður fylgi markaðshöldurum eftir og skoði mörk á öllu fé og hrossum, sem selt er.

Í kaupúnum skulu þeir, sem fé taka til slátrunar, hafa sérstakan mann, gætinn og markglöggan til þess að skoða mörk á öllu fé og hrossum, sem slátrað er hjá þeim.

19 Komi fyrir skepnur við þessar skoðanir, sem vafi er um hver á, skal farið með 23. jan. þær sem óskilafé. Hefur hreppsnefnd þess hrepps, sem gripur er kominn úr, ráðstöfunarréttinn.

Hreppstjóri skoði eða láti skoða mark á öllum hrossum sem seld eru í hreppnum til útflutnings eða slátrunar.

Kaupandi og seljandi eru skyldir að veita aðstoð við það. Kaupendur eru einnig skyldir að tilkynna hreppstjóra áður en kaupin fara fram. Komi upp vafi um eyrnamark eða eignarrétt, skal fara með það eins og fyrir er mælt um sauðfé, sbr. 45. gr.

Oddviti sýslunefndar lætur hreppstjórum og slátrhúsum í té löggiltar bækur, er þeir skrifa í athuganir sínar, í þessum málum, samkvæmt nánari fyrirmælum oddvita.

Enn fremur skulu þeir, sem hross kaupa til sölu í önnur héruð, skrá nafn seljanda, mörk, lit og aldur hrossanna, og afhenda hreppstjóra þess hrepps, þar sem hrossin eru keypt, skrána til innfærslu í hina löggiltu bók.

Borgun til þeirra manna, sem skoða mörk í sveitum, greiðist úr hlutaðeigandi sveitarsjóði, en þeir sem taka fé eða hross til slátrunar á staðnum, kosti sjálfir þann mann, sem skoðar mörkin.

50. gr.

Allt fé og öll hross í sölufjárrekstrum skal vera með skýru rekstrarmerki, er sé svo glögg, að það sjáist tilskyndar í hjörtu og svo traust, að það máist ekki af þótt votviðri gangi.

51. gr.

Svo skal rekstrum haga, að sem minnstur bagi verði að, þeim er lönd eiga, sem um er rekið eða í er áð.

Varast skal að rekstrar lendi saman við annað fé.

Eigi má halda áfram með rekstra úr því farið er að skyggja, nema brýn nauðsyn beri til. Eigi má leggja upp með rekstra fyrr en markljóst er orðið.

52. gr.

Nú ber við að öðru fé lendir saman við rekstur, skal þá strax á næsta bæ við það, er rekstrarmenn eða aðrir hafa orðið þess varir, draga það fé úr rekstrinum og gæta þess vandlega, að engin kind verði eftir, er eigi á í honum að vera. Skal þá, sem endranær, þegar viðstaða verður og rekstrarféð dreifir sér til muna, telja rekstrarféð.

Enginn, sem á bænnum er viðstaddur og til þess er fær, má skorast undan að kanna rekstur með rekstrarmönnum, og ber yfirmanni rekstursins að greiða þóknun eftir úrskurði oddvita sýslunefndar, ef á greinir, en aðgang á hann að eigendum fjárins með borgun, ef honum hefur ekki verið sjálfum um að kenna. Sjá skulu rekstrarmenn um að það fé, sem komið hefur saman við, komist til átt Haga sinna eigendum að kostnaðarlausu.

53. gr.

Verði rekstrarmenn sannir að því, að hafa tekið fé annarra í rekstur heimildarlaust, skal rekstrarstjóri bæta eigendum það að fullu eftir samkomulagi eða eftir mati óvilhallra manna, sem sýslumaður kveður til ef með þarf. Sannist það, að slíkt hafi verið af skeytingaleysi, varðar það einnig sektum.

54. gr.

Hvort sem rekstrarmenn eru fleiri eða færri, skal ávallt einn vera yfirmaður. Annast hann um að þessum rekstrarreglum sé hlýtt og ber ábyrgð á því gagnvart þeim, er kynnu að kæra, en hann á aftur aðgang að rekstrarmönnum sínum, ef þeim er um að kenna.

55. gr.

Eigi má svelta fénað við réttir eða í rekstrum frekar en minnst verður hjá komizt. Eigi má heldur misþyrma honum á nokkurn hátt í fjallgöngum, rekstrum til heiðar, bæjarrekstrum eða heimalandasmölun. Sérstaklega er bannað að hundbeita fénað í rekstri eða smölun að óþörfu.

19

23. jan.

XIII. KAFLI

Almenn ákvæði.

56. gr.

Brot gegn reglugerð þessari varða 100—2000 króna sektum nema þyngri refsing liggji við eftir lögum.

Falli sektarféð í hlutaðeigandi fjallskilasjóð.

57. gr.

Með mál, er rísa út af brotum á reglugerð þessari, skal farið sem almenn lög-reglumál. Þó má, ef hlutaðeigendur koma sér saman um það, skjóta einstökum ágreiningsatriðum til úrskurðar sýslunefndar.

58. gr.

Með reglugerð þessari er úr gildi numin reglugerð fyrir Austur-Húnavatnssýslu um fjallskil og fleira frá 15. júlí 1941 og þær breytingar, er síðar hafa verið á henni gerðar.

Reglugerð þessi, sem sýslunefnd Austur-Húnavatnssýslu hefur samið og samþykkt, staðfestist hér með samkvæmt 41. gr. sveitarstjórnarlaganna, nr. 12 31. maí 1927, til þess að öðlast þegar gildi og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Landbúnaðarráðuneytið, 23. janúar 1961.

Ingólfur Jónsson.

Þorv. K. Þorsteinsson.

AUGLÝSING

um þinglýsingargjöld af veðbréfum með veði í rekstrarvörum sjávarútvegs og landbúnaðar.

20

23. jan.

1. gr.

Samkvæmt heimild í 1. gr. 3. málsg. l. nr. 87 28. desember 1960 um viðauka við lög nr. 18 4. nóvember 1887, um veð, hefur ráðuneytið ákveðið, að þinglýsingargjöld af veðbréfum með veði í rekstrarvörum sjávarútvegs og landbúnaðar skuli vera þessi:

Þegar fjárhæðin er 5000 kr. eða minni 50 kr. og síðan kr. 2.40 fyrir hvert þúsund eða brot úr þúsundi, sem fram yfir er.

Fjármálaráðuneytið, 23. janúar 1961.

Gunnar Thoroddsen.

Sigtr. Klemenzson.